

Viggo Hansen: Jeg synes ikke, denne Lovgivning er saa paakrævet, som man kunde faa Indtryk af efter en saa lang Diskussion her i de senere Dage. Efter min Formening er Tilsynet med Skolerne i al Almindelighed ret godt. Jeg tror derfor ikke, at Lovforslaget er saa paakrævet, som man fra saa mange Sider har ment. Derimod er der et andet Spørgsmaal, jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa.

For et Par Aar siden, da Tilsynsspørgsmaalet stod paa Dagsordenen i dette høje Ting, drejede Diskussionen sig væsentligst om Ansættelsen af Statskonsulenter i Lighed med, hvad man havde i Sønderjylland. Modstanden mod denne nye Form for Tilsyn motiveredes den Gang bl. a. med de dermed forbundne store Udgifter. Under Sagens Behandling i Aar synes det Spørgsmaal ikke at være særlig aktuelt. Det er muligt, at Udgifterne ikke er saa overvældende store efter denne Ordning som efter det Forslag, der den Gang blev fremsat. Men det er klart, at Loven alligevel paa dette Omraade vil medføre meget store Udgifter, saa store, at det, man faar for disse Penge, efter min Mening ikke staar i Forhold til de Udgifter, der skal til. Allerede af den Grund vil jeg ikke kunne stemme for dette Lovforslag, da jeg mener, at Vedtagelsen af Forslag af den Art medfører Udgifter, som man i nuværende Situation, hvor Besparelser, ikke mindst for Staten, er paakrævet, bør søge at undgaa. Jeg mener nemlig ikke, det er forsvarligt at gaa til større Udgifter angaaende Forhold, som allerede i Forvejen er i ret god Gænge.

J. Oskar Andersen: Jeg vil tilstaa, at den Dag, da dette Lovforslag føres igennem, vedtaget af dette Ting, er for mig en sørgelig Dag. Jeg havde vel kunnet være med til en Reform af den bestaaende Lov, ogsaa selv om den — vil jeg sige i Modsætning til den sidste Taler — blev noget dyrere. Det skulde ikke for mit Vedkommende spille nogen stor Rolle, hvis der virkelig var Tale om en Ordning, om hvilken man kunde sige, at den var ikke alene paakrævet, men at den var god.

Mig forekommer det med Henblik paa det Spørgsmaal, som jeg i denne Forbindelse ganske særligt interesserer mig for, nemlig Spørgsmaalet om Forholdet mellem Stat og Kirke, og derigennem ogsaa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Skole og Kirke, at man burde have opsat en Lovgivning paa dette Omraade, indtil der forelaa Resultater fra det kirkepolitiske Udvalg, som paa Foranledning af Rigsdagen er nedsat angaaende

Forholdet mellem Stat og Kirke. Det var mit Haab, at Forhandlingerne i dette Udvalg skulde kunne bringes til Ende, saaledes at Kirken var blevet frigjort i alt Fald saa meget for den Umyndighedstilstand, den stadig væk staar i til Staten, at den kunde optræde i kulturelle Spørgsmaal, derunder ogsaa Skolespørgsmaal, saaledes, at der kunde komme en reel Tilkendegivelse fra Kirkens Side af, hvordan den saa paa et saa vigtigt Spørgsmaal som Opdragelsen af de barnedøbte. Nu har man ved disse Forhandlinger her paa Rigsdagen arbejdet med og udtalt Meninger om, hvordan Kirkefolkets Stilling er, men man kan ikke med nogen stor Sikkerhed sige noget derom, fordi der er forskellige Meninger, og fordi man holder Kirken i denne Umyndighedstilstand.

Derfor havde jeg ønsket, at man havde kunnet vente. Det var jo ikke paa nogen Maade paakrævet at faa en Reform af Skolevæsenet netop nu, inden Forhandlingerne i det kirkepolitiske Udvalg var bragt saa vidt, at der forelaa et Resultat enten i den ene eller den anden Retning. Det har man altsaa ikke gjort, og jeg maa sige, som jeg sagde ved en tidligere Behandling af Lovforslaget, at egentlig talt har det for mig staaet saaledes, at det var en Forudsætning, at status quo opretholdtes med Hensyn til Forholdet mellem Stat og Kirke og ogsaa Skolens og Kirkens indbyrdes Forhold, indtil der var kommet Beretning og Raad fra det nævnte Udvalg.

Det er imidlertid ikke sket, og vi staar nu overfor at skulle vedtage et Lovforslag, om hvilket jeg vedbliver at paastaa, at det er lavet paa en saadan Maade, at Principerne i det bryder sig mod hinanden. Det er et Kompromis. Selvfølgelig maa en Lov, der er et Kompromis, altid være noget præget deraf, men man kunde ønske, at der var visse Grundsætninger, som stod fast for dem, der indgik et saadant Kompromis, og at Loven hang nogenlunde sammen. Jeg har flere Gange sagt det. Der er forskelligartede Principper, som Loven hviler paa, og af den Art, at jeg beklager, at de er blevet tilgrundliggende.

Jeg har særlig gjort opmærksom paa, at jeg anser det for en meget stor Fejl — navnlig naar man her saa stærkt fremhæver, at man ønsker, at Forældrene skal have stor Indflydelse —, at man da forlader den gamle Kredsinddeling. Man kan ikke komme bort fra, at skal der vedblive at være et effektivt Kendskab til Skolen, saaledes som det nu findes i store Dele af Befolkningen paa Landet, kan det kun ske paa den Maade, at der findes mindre Kredse. Direktionen for en